

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Szkolnictwo zawodowe sektora rolno-spożywczego a rynek pracy w województwie łódzkim – rekomendacje

Katarzyna Horodnicza

Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych

kwiecień 2013

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Rekomendacje opracowane w ramach projektu:

Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół zawodowych kształcących na potrzeby sektora przetwórstwa rolno-spożywczego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy w województwie łódzkim.

Zwiększenie udziału kobiet w szkolnictwie zawodowym i na rynku pracy w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie łódzkim.

Wdrożenie rozwiązań z zakresu monitorowania rynku pracy w kontekście aktualizowania form i treści kształcenia w szkolnictwie zawodowym w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie łódzkim.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół zawodowych kształcących na potrzeby sektora przetwórstwa rolno-spożywczego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy

Obszary rekomendacji:

- tworzenie nowych kierunków kształcenia,
 - doradztwo zawodowe,
 - praktyki w przedsiębiorstwach,
 - rozwój kompetencji nauczycieli.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Tworzenie nowych kierunków kształcenia

PROBLEM: niedostosowanie kierunków kształcenia do zapotrzebowania na konkretne zawody, brak odpowiedniego systemu tworzenia nowych kierunków.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Tworzenie i wygaszanie kierunków w oparciu o:

- dane z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, połączone z prognozami sytuacji na rynku pracy,
- oczekiwania uczniów gimnazjum, korzystających z doradztwa zawodowego oraz uczestniczących w spotkaniach z lokalnymi pracodawcami,
- badanie zapotrzebowania pracodawców na przedstawicieli konkretnych zawodów.

Tworzenie nowych kierunków kształcenia

Opracowywanie programów i treści kształcenia z udziałem przedsiębiorców

Korzyści:

- przekazywanie wiedzy i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców,
- zwiększenie szans absolwentów na znalezienie pracy w zawodzie,
- pozyskanie wykwalifikowanych pracowników przez pracodawców,
- uwzględnianie specyfiki działalności prowadzonej przez pracodawców,
- tworzenie w ostatnim roku nauki klas kształcących specjalistów w określonych dziedzinach.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Doradztwo zawodowe

PROBLEM: niedostateczne umiejętności poruszania się po rynku pracy wśród młodzieży.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Doradztwo zawodowe w gimnazjach:

- badanie predyspozycji zawodowych uczniów,
- zapoznanie uczniów z realiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców,
- usprawnienie systemu informowania rodziców o potencjale i zainteresowaniach dzieci oraz o dostępnych dla nich ścieżkach kariery zawodowej.

Doradztwo zawodowe w szkołach zawodowych:

- prowadzenie kursów autoprezentacji, tworzenia CV,
- pomoc młodzieży w podejmowaniu dalszych decyzji zawodowych,
- dostarczanie kadrze zarządzającej szkół informacji dotyczących zmian na rynku pracy.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Doradztwo zawodowe w szkołach zawodowych

Pełnienie funkcji doradcy zawodowego:

- nauczyciele zawodu – podnoszenie kompetencji kadry z zakresu przedsiębiorczości, podstaw psychologii pracy,
- zewnętrznym doradcy zawodowi – szkolenie w zakresie specyfiki branży oraz zobligowanie do współpracy z nauczycielami zawodów.

Funkcjonowanie doradztwa zawodowego:

- powszechna informacja o możliwości konsultacji z doradcą zawodowym,
- obecność rodziców w trakcie indywidualnych spotkań uczniów z doradcą zawodowym,
- zachęcanie uczniów do korzystania z pomocy doradcy zawodowego, uświadamianie, jakie korzyści mogą uzyskać dzięki konsultacjom,
- różnicowanie form doradztwa – warsztaty i spotkania grupowe/indywidualne.

Praktyki w przedsiębiorstwach

PROBLEM: niewystarczająca liczba zajęć praktycznych w przedsiębiorstwach.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Zabieganie o współpracę z dużymi firmami:

- wyposażonymi w nowoczesne technologie,
- dysponującymi osobami, które mogłyby pełnić funkcję opiekuna praktyk.

Współpraca z mikro i małymi przedsiębiorstwami:

- możliwość dywersyfikacji zakresu doświadczeń uczniów.

Zachęcanie pracodawców do współpracy:

- tworzenie klas patronackich,
- organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Praktyki w przedsiębiorstwach

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Program praktyk jako efekt współpracy szkół zawodowych z pracodawcami:

- wymóg aktualności przekazywanych informacji,
- wymóg użyteczności zdobywanych umiejętności na rynku pracy.

Zwiększenie motywacji uczniów do udziału w praktykach:

- proponowanie symbolicznego wynagrodzenia, którego wysokość byłaby uzależniona od zakresu wykonywanych obowiązków.

Zapewnienie opiekunów praktyk w przedsiębiorstwach:

- organizowanie szkoleń dla opiekunów w zakresie pracy z młodzieżą.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Rozwój kompetencji nauczycieli

PROBLEM: niedostateczny zakres aktualnej wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii stosowanych w przedsiębiorstwach wśród nauczycieli.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Praktyki dla nauczycieli w przedsiębiorstwach jako forma doskonalenia zawodowego:

- udział w codziennym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa,
- po ukończeniu praktyk – udostępnienie materiałów, które mogą stanowić pomoc dydaktyczną.

Szkolenia dla nauczycieli uwzględniające problematykę nauczania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii:

Programy szkoleń dla nauczycieli powinny być oparte o analizę wyników badań,

- dyrektorów szkół – pod kątem pożądaných kwalifikacji wśród nauczycieli,
- pracodawców – pod kątem oczekiwań wobec potencjalnych pracowników,
- nauczycieli – pod kątem zagadnień, które chcieliby zgłębić.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Rozwój kompetencji nauczycieli

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Stworzenie dedykowanej platformy internetowej umożliwiającej wymianę informacji branżowych:

- udostępnienie materiałów pozwalających na wzbogacenie zajęć o treści dotyczące najnowszych rozwiązań stosowanych w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym,
- zapewnienie dostępu do platformy zarówno nauczycielom, jak i pracodawcom,
- zorganizowanie przez ośrodek doskonalenia nauczycieli szkoleń wdrażających nauczycieli w pracę z wykorzystaniem platformy w zakresie:
 - uzupełniania treści zawartych w podręcznikach,
 - budowania, modyfikowania i aktualizowania programów nauczania.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Zwiększenie udziału kobiet w szkolnictwie zawodowym i na rynku pracy w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie łódzkim

Obszary rekomendacji:

- promocja szkolnictwa zawodowego,
- zachęcanie kobiet do kształcenia w szkołach zawodowych,
- absolwentki szkół zawodowych na rynku pracy.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Promocja szkolnictwa zawodowego

PROBLEM: negatywny wizerunek szkolnictwa zawodowego (zwłaszcza szkół kształcących w zawodach rolno-spożywczych), niski współczynnik feminizacji w szkołach zawodowych.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Kampania społeczna promująca szkolnictwo zawodowe:

- poprawa wizerunku szkół kształcących w zawodach sektora rolno-spożywczego w świadomości społecznej, a zwłaszcza wśród gimnazjalistów oraz ich rodziców,
- przedstawienie branży rolno-spożywczej jako sektora rozwijającego się, a związanych z nim zawodów jako perspektywicznych,
- zastąpienie dyskursu „swojskości” dyskursem „postępu”.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Promocja szkolnictwa zawodowego

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Zróżnicowanie metod dystrybucji przekazu w trakcie kampanii:

- reklamy telewizyjne i radiowe, billboardy, internet,
- ulotki, broszury, plakaty w szkołach gimnazjalnych,
- spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych.

Zaangażowanie lokalnych i regionalnych fundacji zajmujących się problematyką edukacji:

- pozyskiwanie funduszy na prowadzenie kampanii,
- sprawowanie nadzoru nad jej przebiegiem.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Promocja szkolnictwa zawodowego

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Udział w targach edukacyjnych:

- prezentacja oferty edukacyjnej szkoły przez uczniów i nauczycieli,
- wyróżniający się uczniowie mieliby za zadanie dzielić się z potencjalnymi kandydatami swoimi planami dotyczącymi dalszej ścieżki edukacyjnej lub zawodowej.

Organizowanie dni otwartych przez szkoły zawodowe:

- stoiska tematyczne związane z prowadzonymi kierunkami,
- miniwarsztaty dotyczące danego zawodu,
- lekcje pokazowe.

Zachęcanie kobiet do kształcenia w szkołach zawodowych

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Dodatkowo w ramach kampanii społecznej promującej szkolnictwo zawodowe:

- przekaz, że dziewczęta także mogą podejmować naukę w zawodach „przypisywanych” mężczyznom,
- prezentowanie w materiałach promocyjnych wizerunków kobiet i mężczyzn kształcących się w szkołach zawodowych.

Ponadto tworzenie systemu zachęt dla dziewcząt poprzez:

- zapewnienie dodatkowych kursów i szkoleń,
- zapewnienie praktyk w przedsiębiorstwach wspierających działania antydyskryminacyjne (np. w ramach działań zaliczanych do obszaru CSR – społecznej odpowiedzialności biznesu).

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Absolwentki szkół zawodowych na rynku pracy

PROBLEM: mniejsze perspektywy zatrudnienia dla kobiet po ukończeniu szkoły zawodowej, co może zniechęcać je do podejmowania nauki w tego typu placówkach.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Podkreślanie przedsiębiorczości kobiet w materiałach promocyjnych:

- prezentowanie wizerunków absolwentek szkół zawodowych odnoszących sukcesy w branży rolno-spożywczej, np. prowadzących własne gospodarstwa rolne.

Działalność doradców zawodowych:

- wskazywanie dziewczętom ścieżek edukacyjnych/zawodowych dostępnych po ukończeniu kształcenia – związanych z dalszym kształceniem, zatrudnieniem oraz prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Absolwentki szkół zawodowych na rynku pracy

PROBLEM: występowanie postaw dyskryminacyjnych wśród pracodawców.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Współpraca szkół i podmiotów zaangażowanych w promocję równouprawnienia na rynku pracy w przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet w zawodach sektora rolno-spożywczego:

- zachęcanie pracodawców do eliminowania działań dyskryminujących kobiety jako pracowników, np. w ramach inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu,
- promowanie idei gwarancji zatrudnienia dla absolwentek, które osiągnęły wyróżniające wyniki w nauce lub z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Wdrożenie rozwiązań z zakresu monitorowania rynku pracy w kontekście aktualizowania form i treści kształcenia w szkolnictwie zawodowym w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie łódzkim

Obszary rekomendacji:

- współpraca z przedsiębiorcami,
- monitorowanie rynku pracy.

Współpraca z przedsiębiorcami

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Nawiązanie relacji z pracodawcami działającymi w branży rolno-spożywczej:

- informacje odnośnie do zapotrzebowania na przedstawicieli danego zawodu oraz umiejętności i kwalifikacji wymaganych od potencjalnych pracowników,
- zróżnicowane formy współpracy, uzależnione od potrzeb i możliwości zarówno szkół, jak i pracodawców, np.:
 - organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach dla uczniów i/lub nauczycieli,
 - organizowanie klas patronackich,
 - wsparcie materialne,
 - współpraca przy tworzeniu programów nauczania.

Współpraca z przedsiębiorcami

Współpraca szkół i pracodawców przy opracowywaniu programów nauczania:

Przykładowe korzyści dla szkół:

- uczeń zyskuje wiedzę i umiejętności, które są wymagane przez pracodawców, zwiększając tym samym swoje szanse na znalezienie zatrudnienia po zakończeniu nauki,
- wyższy odsetek absolwentów podejmujących pracę po zakończeniu nauki – poprawa wizerunku szkoły, atut w trakcie rekrutacji.

Przykładowe korzyści dla pracodawców:

- pracodawca zyskuje dobrze wykwalifikowanego pracownika, dostosowanego pod kątem wiedzy i umiejętności do wykonywanego zawodu,
- obniżenie kosztów i skrócenie czasu koniecznego do wdrożenia nowego pracownika.

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Współpraca z przedsiębiorcami

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

System wymiany informacji pomiędzy pracodawcami i szkołami zawodowymi:

- pracodawcy – informacje dotyczące zawodów, w których kształcą szkoły zlokalizowane w regionie, a także liczby uczniów. Możliwość zgłoszenia zapotrzebowania dotyczącego pracowników/praktykantów. Wykaz najważniejszych informacji związanych z przyjmowaniem praktykantów,
- szkoły – informacje dotyczące wolnych miejsc pracy, zakresu obowiązków, doświadczenia i umiejętności wymaganych od potencjalnych pracowników/praktykantów,

System podstawą wielowymiarowej współpracy, np. w zakresie organizacji praktyk:

- opinie opiekunów praktyk przekazywane szkołom za pośrednictwem systemu,
- harmonogram praktyk dostępny w systemie (dla ucznia, opiekuna praktyk ze strony szkoły i ze strony przedsiębiorstwa).

Szkolnictwo zawodowe dla sektora rolno-spożywczego w województwie łódzkim
- diagnoza potrzeb edukacyjnych

Monitorowanie rynku pracy

PROBLEM: niestosowanie wytycznych dotyczących monitoringu i udostępniania informacji dotyczących zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz losów zawodowych absolwentów.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA:

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

- dostarczanie wyników monitoringu do szkół/pozyskiwanie przez doradców zawodowych,
- planowanie tworzenia/wygaszania kierunków kształcenia w oparciu o dane z monitoringu,
- zapewnianie stałego kontaktu szkół z urzędami pracy odpowiedzialnymi za prowadzenie monitoringu.

Monitorowanie rynku pracy

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Badanie losów zawodowych absolwentów:

- zwiększenie poziomu rzetelności badań – ujednoczenie ich metodologii poprzez:
 - konieczność stosowania jednej bazy danych przez wszystkie instytucje (zewnętrzne) prowadzące monitoring,
 - stosowanie jednorodnych narzędzi badawczych,
- uszczegółowienie i dodanie niezbędnych pytań do ankiety:
 - oprócz pytań odnośnie do tego, gdzie i po jakim czasie absolwent znalazł zatrudnienie, pytania oceniające przydatność wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie nauki – w kontekście poszukiwania pracy i wykonywania obowiązków zawodowych.

